

IKÄIHMISTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TOIMENPIDEOHJELMA V. 2020

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 18.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
2. Lahden väestöennuste	4
3. Ikäihmisten säännöllisten sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö	4
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä	5
5. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma	6
5.1 Sivistyksen palvelualue	
5.1.1 Kirjasto- ja tietopalvelut	6
5.1.2 Liikuntapalvelut	6
5.1.3 Kaupungin orkesteri	7
5.1.4 Kaupungin teatteri	7
5.1.5 Wellamo-opisto	8
5.2 Kaupunkiympäristön palvelualue	8
5.3 Osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue	10
6. Vanhusneuvoston linjauksia ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen	11
7. Yhteenveto	12

Liitteet:

Liite 1. Hyvinvointi-indikaattoreiden osoittama hyvinvointitieto (Sotkanet) [Sotkanet-indikaattoreiden osoittama hyvinvointi](#)

Liite 2. FinSote-tutkimustulokset (ikäihmiset) [FinSote-tutkimustulokset](#)

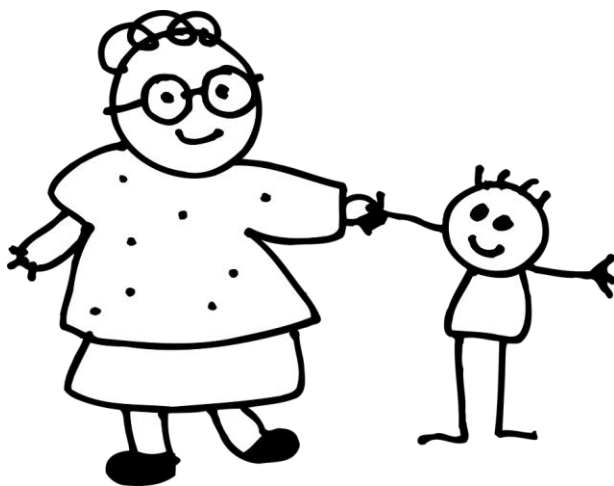
Liite 3. Senioreiden digikinkereillä toteutetun kyselyn yhteenveto [Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -kyselyn tulokset](#)

1. Johdanto

Lahden ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2015-2020 on hyväksytty Lahden kaupunginvaltuustossa toukokuussa 2015. Iäkkäiden yhteen sovitettujen palvelujen kokonaisuus Päijät-Hämeessä – maakunnallinen suunnitelma on valmistunut syksyllä 2018. Kaupunginhallituksen päätöksen (17.12.2018 § 332) mukaisesti maakunnallista suunnitelmaa täydennetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta Lahden kaupungin eri toimijoiden ja vanhusneuvoston yhteistyönä.

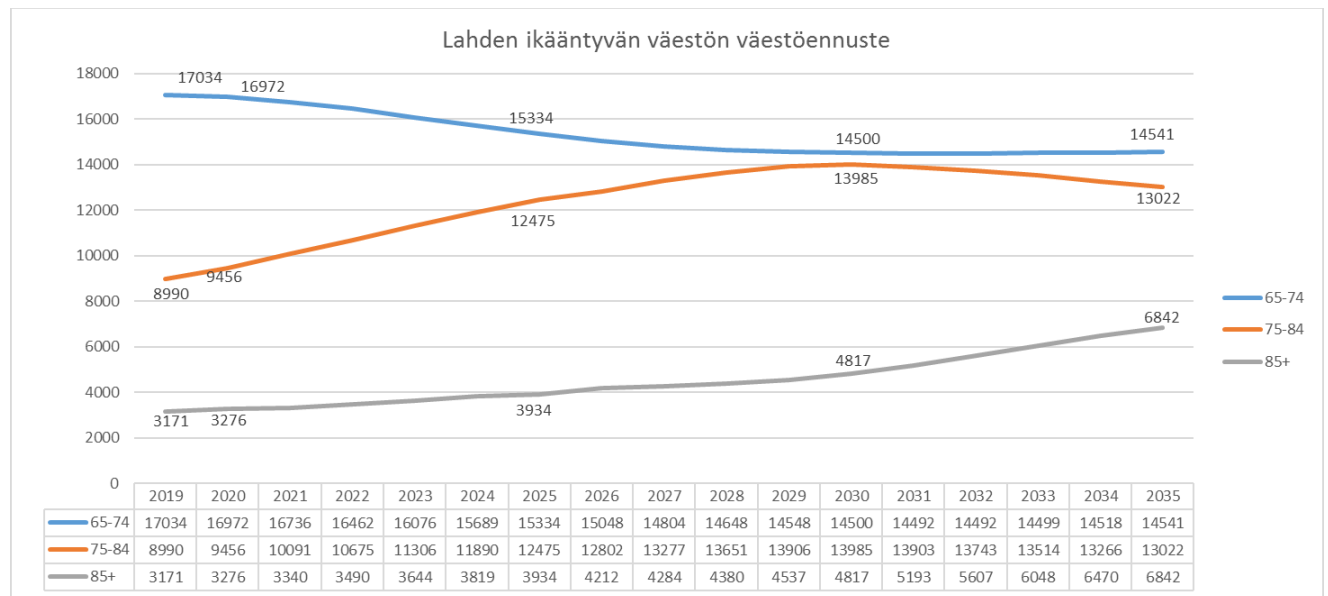
Tähän toimenpideohjelmaan on koottu Lahden kaupungin sivistyksen ja kaupunkiympäristön palvelualueiden ja osallisuus ja hyvinvointipalveluiden vastuualueen toimenpiteitä sekä vanhusneuvoston näkemyksiä ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi vuonna 2020. Lahden kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma laaditaan vuosina 2020-2021, missä yhteydessä päivitetään myös ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma.

Tämä toimenpideohjelma sisältää katsauksen Lahden väestöennusteeseen ja ikääntyneiden määrän kehitykseen, ikääntyneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöön sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kunnan eri tehtävissä. Liitteisiin on koottu käytössä olevat ikääntyneiden hyvinvoinnin seurantaindikaattorit Lahden kaupungin hyvinvointikertomuksesta 2013-2016 (lähteinä Sotkanet ja FinSote-tutkimus). Liitteistä löytyvät myös Senioreiden digilukutaidon kehittäminen Lahden alueella -projektissa toteutetun kyselyn tulokset liittyen ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseen.

2. Lahden väestöennuste

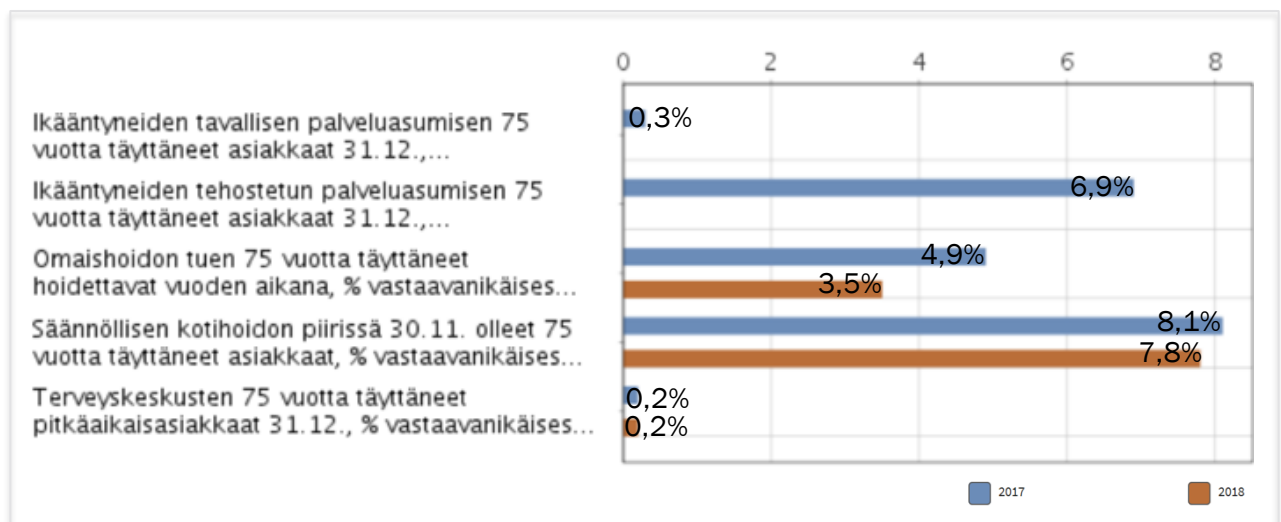
Lahden väestöennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden määrä kääntyy merkittävään kasvuun vuonna 2020. 75-vuotta täyttäneiden määrä nousee Lahdessa 55,5 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Jyrkimmin pidemmällä aikavälillä kasvaa yli 85-vuotiaiden lahtelaisten määrä nousun ollessa 115,8% vuoteen 2035 mennessä (Kuva 1).

Kuva 1. Lahden oma väestöennuste (Pauli Mero)

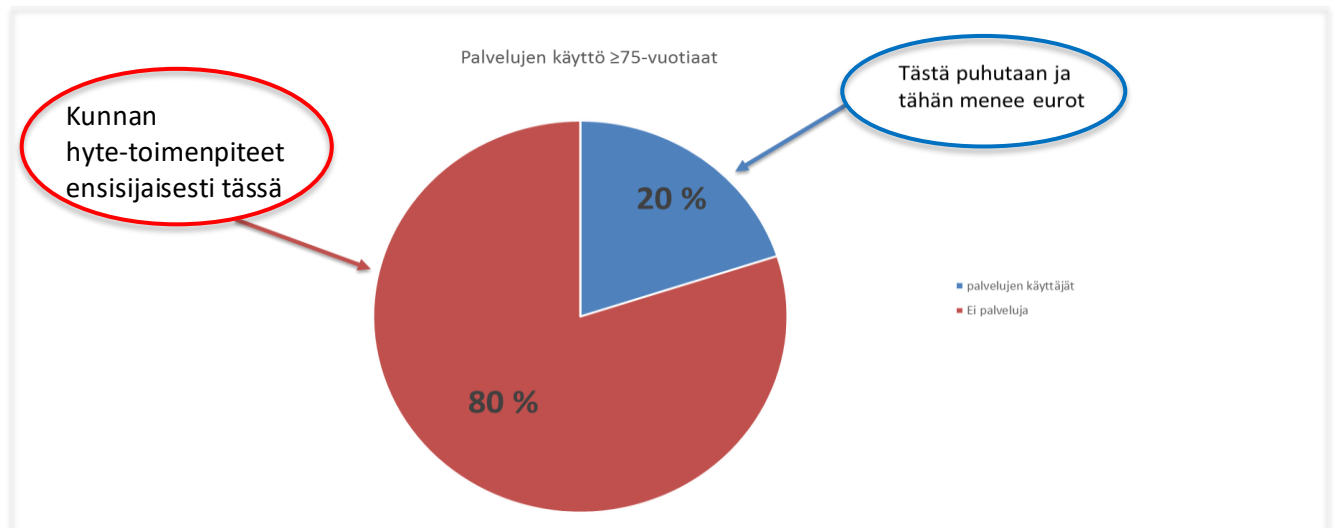
3. Ikäihmisten säännöllisten sosiaali- ja terveyspalvelujen

Lahdessa valtaosa ikäihmisistä asuu omissa kodeissaan ilman säännöllisiä palveluita. Kuvaan 2 on koottu 75 vuotta täyttäneiden säännöllisten palvelujen piirissä olleiden osuudet vuosina 2017-2018.

Kuva 2. 75 vuotta täyttäneet säännöllisen palveluasumisen, kotihoidon tai omaishoidon tuen piirissä olevat ja terveyskeskusten pitkäaikaisasiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä. (Sotkanet)

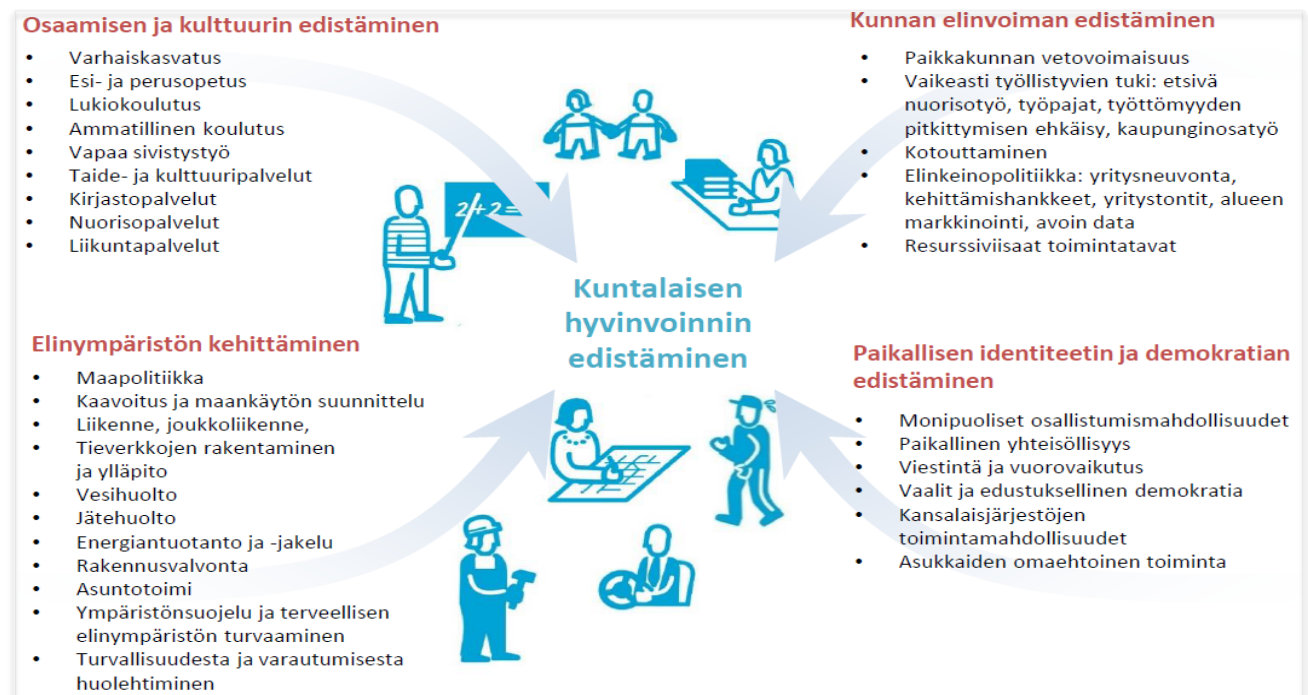
Noin 20% 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisten sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä. Sosiaali- ja terveyskustannusten nousun hillitsemiseksi kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen resursseja ja toimenpiteitä on järkevää kohdentaa ennaltaehkäisevästi edistämään ja tukemaan ikäihmisiä siten, että he voivat asua omissa kodeissaan ilman raskaita palveluita (Kuva 4).

Kuva 4. Kunnan hyte-toimenpiteiden kohdentaminen (Anu Olkkonen-Nikula)

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävänä

Kaikki kunnan hallintokunnat voivat toiminnallaan edistää ikääntyneen väestön hyvinvointia ja terveyttä ja arvioida päätöksiään tältä pohjalta. Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen ei ole erillistä tekemistä vaan kaikkien yhteinen tehtävä (Kuva 5). Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelman ensisijaisena tavoitteena on edistää ikäihmisten hyvinvointia laaja-alaisessa yhteistyössä.

Kuva 5. Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen. Kuntaliitto.

5. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma

Lahden kaupungin sivistyksen ja kaupunkiympäristön palvelualueiden ja osallisuus ja hyvinvointipalveluiden vastuualueen toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot on esitetty seuraavissa taulukoissa.

5.1 Sivistyksen palvelualue

5.1.1 Kirjasto- ja tietopalvelut

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Turvallisuus ja osallisuus vahvistuvat asuinympäristöissä	Kirjastojen helposti saavutettavat lähipalvelut sekä ikääntyneille kohdennettu kirjallisuus- ja yhteisöllinen tapahtumatoiminta Kirjastojen digitaalisten opastus ja vertaisryhmätoiminta laitteiden ja digitaalisten palveluiden käytössä Kotikirjastopalvelu asukkaille, jotka ovat ikääntymisen tai muun syyn vuoksi estyneitä käymään kirjastossa	Asiakaskäyntien ja tapahtumiin osallistuneiden määrä Opastuksiin ja vertaisryhmätoimintaan osallistujien määrä Kotikirjastopalveluasiakkaiden määrä	Kirjasto- ja tietopalvelut
Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	Hyvinvointia ja terveyttä edistävien kirjallisuus-, tieto- ja musiikkisäilytöjen lainaus Liikuntavälineiden lainaus yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa	Lainausten määrä Liikuntavälinelainausten määrä	Kirjasto- ja tietopalvelut
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	Lukemisesteisten asiakkaiden rekisteröinti ja opastus valtakunnallisen äänikirjapalvelun (Celia) käyttäjiksi E-aineistojen etäkäyttö	Celia-asiakkaiden määrä E-kirjojen lainausmäärät sekä lehtien ja musiikin käyttökerrat	Kirjasto- ja tietopalvelut

5.1.2 Liikuntapalvelut

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Turvallisuus ja osallisuus vahvistuvat asuinympäristöissä	- liikuntapaikkojen peruskorjauksissa otetaan huomioon esteettömyys mm. Kivimaan uimahallin peruskorjaus 2017-2018 - uimahallien lippujen hinnoittelussa eläkeläisliiput alennettuun hintaan - ulkokuntosalien suunnittelu mm. Kivimaan uimahallin ulkokuntosalilaitteet. Suunnittelussa otettu huomioon turvallisuus ja käytettävyys. Ulkokuntosalien starttiviikot kesän alussa, jolla tuetaan omatoimista liikkumista ja aktivoidaan vertaisohjaajien toimintaan. - Ikäkortteliliikuntaryhmät ohjataan vertaisvetureiden johdolla. Vertaisvetureille tarjolla koulutusta. Ikäkortteliryhmiä tuetaan mm. välineistön osalta. - liikuntaystäväkoulutus vapaaehtoistoimijoille jotka toimivat liikuntakummeina ikääntyneille. Koulutus yhteistyönä Marian kammarin kanssa. - Pysäkkien vertaisvetureiden johdolla. Autetaan mainonnassa.	Palautejärjestelmä Happy or not käytössä mm. Kivimaan uimahallissa. Palautejärjestelmän kautta saadaan tietoa mm. tilojen toimivuudesta/ esteettömyydestä.	- liikuntapalvelut - rakentamis- ja peruskorjauksissa tiivis yhteistyö liikuntapalveluiden ja tilakeskuksen kesken - liikuntaystäväkoulutus yhteistyönä Marian kammarin kanssa.

Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	- liikuntapaikkojen kunnossapito tukee omatoimista liikuntaa mm. laaja latu- ja ulkoilureitistö, ensilumelatu - ulkokuntosalilaiteryhmiä uusiminen yhteistyössä viherpalveluiden kanssa. - kaupunki järjestää eläkeläisille ja liikuntarajoitteisille liikuntaryhmiä 62 kpl:ta viikoittain. Ryhmät kokoontuvat eripuolilla Lahtea (4 uimahallia) sekä Urheilukeskuksessa.	- liikuntaneuvonnan tavoitteena on saada uusia asiakkaita 10 % lisää vuosittain. Uudet kävijät tilastoidaan. - palautteet	- liikuntapalvelut - ulkokuntosalilaiteryhmiä osalta tiivis yhteistyö liikuntapalveluiden ja viherpalveluiden kanssa - liikuntatapatumissa yhteistyö. Senioreiden hyvinvointipäivä: yhteistyö Ph-HyKy:n järjestöjen ja oppilaitosten kanssa (mm.
	- järjestetään ikääntyneille tapahtumia: kuntotestauspäivä, senioreiden hyvinvointipäivä ja luentoja - liikuntaneuvonta. Palveluketju: yksilöllinen liikuntaneuvonta PH-HyKy sisällä (liikuntaneuvoja ostettu PH-liikunnalta – ja urheilulta). Yksilöllisen liikuntaneuvonnan kautta kasataan porukkaa ryhmäliikuntaneuvontaan, joka on liikuntapalveluiden vastuulla.		- Pajulahti, Vierumäki, Kansanopisto), Testipäivän tapahtumassa yhteistyö: oppilaitosten kanssa (mm. Pajulahti, Vierumäki, Kansanopisto) - liikuntaneuvonnassa yhteistyö PH-HyKy:n ja P-H Liikunnan ja Urheilun kanssa.
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	- verkkomaksamisen käyttöönotto eläkeläisten liikuntaryhmien ilmoittautumisen yhteydessä. Pilotointi keväällä 2020.	- tavoite pilottivaiheessa: 70 % asiakkaista maksaisivat ryhmämaksun verkon kautta. Tilastointi ilmoittautumisjärjestelmän kautta.	- yhteistyö konsernipalveluiden, Fujitsun ja sovellustoimittajien kanssa.

5.1.3 Kaupungin orkesteri

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Turvallisuus ja osallisuus vahvistuvat asuin ympäristöissä	Osa konserteista valoisaan aikaan (klo 13), jolloin turvattomuuden tunne kadulla liikkumiseen ikäihmisillä on tutkitusti vähäisempää.	Päiväkonserttien lukumäärä	Intendentti
Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	Orkesterin monipuolisen ja korkeatasoisen ohjelmiston markkinointi kohderyhmille. Eläkeläisillä oma lipunhinta, myös maksuttomia yleisötapahtumia saavutettavuuden lisäämiseksi. Vaikuttaminen tilojen esteettömyyteen Sibeliustalossa.	Konserttien lukumäärä Eläkeläislippujen määrä	Intendentti, markkinointipäällikkö
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	Verkkokauppa lipunmyyntikanavana, konserttilähettykset internetissä	Verkkokaupan kautta ostettujen lippujen lukumäärä/osuus lipunmyynnistä Verkossa lähetettävien konserttien määrä	Intendentti, markkinointipäällikkö

5.1.4 Kaupungin teatteri

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	Teatterin monipuolinen ja korkeatasoinen ohjelmisto, esteettömät tilat, henkilökohtainen palvelu, edulliset lipunhinnat ja maksuttomat yleisötapahtumat	ensi-iltojen lukumäärä vierailujen lukumäärä yleisötapahtumien määrä veteraaniliput eläkeläisliput tilojen kunnossapito teatterin oma lipunmyynti	teatterinjohtaja/teatterin johtoryhmä
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	sähköinen lipunmyynti vaihtoehtoisena lipunmyyntikanavana	verkkomyyntin kautta ostettujen lippujen lukumäärä/osuus lipunmyynnistä	myynti- ja markkinointipäällikkö

5.1.5 Wellamo-opisto

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	Tarjotaan mahdollisuus osallistumiseen kaikenikäisille	Osallistujista Yli 65 v. osuus % Eläkeläisten määrä %	Sivistys / Wellamo-opisto
	Tarjotaan kohdennettua toimintaa	Toteutetun tarjonnan määrä Eläkevalmennus K65 Aktivoiva toiminta K75 Muistisairaat, afaatikot	Sivistys / Wellamo-opisto
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	Tarjotaan tukea kaupunkilaisten tietotekniikan käyttöön (koulutus ja Digiklinikat)	Digiklinikoiden määrä Osallistujien määrä	Sivistys / Wellamo-opisto

5.2 Kaupunkiympäristön palvelualue

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Turvallisuus ja osallisuus vahvistuvat asuinympäristöissä	- Liikenneturvallisuus - Saavutettavuus ja esteettömyys, esimerkiksi reunakivissä ja näkemäesteissä - Palveluliikenne täydentämään runkolinjastoa - Kestävän liikkumisen asukasraati - Viheralueiden kasvillisuuden hoito, näkyvyys ja puhtaanapito - Talkoot ja teemaviikot - Valaistus - Ympäristöneuvonnan ja ympäristöpalveluiden yhteistyön kehittäminen - Kunnossapito ja esimerkiksi pihaliittymien lumivallien estäminen	- Toteutetut toimenpiteet - Palveluliikenteen käyttäjämäärät - Palautteiden määrä - Tapahtumien määrä	Kunnallistekniikka (KT)
	- Kaavahankkeissa kaikki asukkaat ja toimijat voivat osallistua asukastilaisuuksiin - Kokemuspohjaista paikkatietoa kerätään suunnittelun lähtötiedoksi - Vanhus- ja vammaisneuvosto antaa asemakaavoista lausunnon - Vanhus- ja vammaisneuvostolta voidaan pyytää lausuntoa myös rakennushankkeissa. - Arvioidaan kaupunkiympäristöä turvallisuuden näkökulmasta - Yhteistyö poliisin kanssa keskustan turvallisuuden lisäämiseksi.	- Asukastilaisuuksien määrä - Asukaskyselyjen määrä - Kaavalausuntojen määrä	Maankäyttö (MKA)
		Rakennushankelausuntojen määrä	Rakennusvalvonta (RAKVA)
			MKA/yleiskaava

Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	- Kävely- ja pyörävylien sekä puistokäytävien ja virkistysreittien määrä, laatu ja kunnossapito. - Tuotetaan ja ylläpidetään penkkejä, ulkokäyttö- toilulaitteita, muita harrastuspaikkoja ja -alueita - Esteettömät reitit luontopolulle, terveystiesä-hankkeen jatkaminen. - Pydytstalkoiden jatkaminen - Lähihiheralueiden määrän lisääminen. Asemakaava-alueilla asukkailla viheralue enintään 300 m etäisyydellä.	- Asiakastytytyväisyys - Kunnossapitotoimenpiteiden valvonta - Palvelujen alueellinen jakautuminen ja määrä - Yleiskaavassa seurattava mittari: asemakaava-alueella asemakaavoitetusta viheralueesta enintään 300 m päässä asuvien osuus (viheralueen minimikoko	Kunnallistekniikka Maankäyttö (MKA)
	Kaavoituksella mahdollistetaan lähipalveluiden säilyminen ja lähikaupat 500m etäisyydellä.	1,5 ha). Luku vanhassa Lahdessa ollut 95%.	
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	- Joukkoliikenteen lippujärjestelmän, palveluliikenteen ja pysäköintisovellusten käytön helppous - Opastaminen - Esittelymateriaali - Nettisivujen ja sovellusten esteettömyys ja käytettävyys - Lahti-pisteen tarjoamat sähköiset rakennusvalvonnan lupa- ja arkistopalvelut Rakentamisessa esteettömyydelle asetettujen vaatimusten toteutumisen valvonta - Digiesteettömyys - Viestintä radion välityksellä - Suhtaudutaan myönteisesti hissilupiin ja luiskien loiventamiseen	- Asiakastytytyväisyys - Standardit (EU) - Tykkäysten määrä	- Kunnallistekniikka - Palvelutori
	- Saavutettavuusdirektiivin mukaisten toimenpiteiden tekeminen sähköisiin asiointipalveluihin. - Palvelutori parantaa palvelujen saatavuutta – kaikki samasta pisteestä ja mahdollista saada apua sähköisten palvelujen käyttämiseen.	- Sähköisten asiointien käyttäjämäärät. - Palvelutorin asiakkaiden lukumäärä.	- MKA/KT/ Ympäristövalvonta (YMPRV) - MKA/KT/YMPRV

Muuta	• Edistetään tilojen tarjoamista ikäihmisille. • Esteettömien ympäristöjen edistäminen • Uusien seniori / palveluasuntojen rakentaminen • Hissiavustukset	• Uusien esteettömien asuntojen lukumäärä • Valmistuneiden uusien seniori/palveluasuntojen määrä • Myönnettyjen hissiavustusten määrä	• MKA/KT/YMPRV • Rakennusvalvonta (RAKVA)
-------	--	---	--

5.3. Osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Turvallisuus ja osallisuus vahvistuvat asuinympäristöissä	- Kiinni elämässä-hanke (kaupunginosaryhmät) - Asukasosallisuustyöryhmä - Tilojen tarjoaminen yhdistyksille ja toimintaryhmille - tiedottaminen (some, verkkosivut, Lahti-piste) - Alipi (maahanmuuttajataustaisille)	Hyvinvointi-indikaattorit: - koettu turvallisuus - osallistuminen	osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue
Lahtelaiset huolehtivat itse aktiivisesti hyvinvoinnistaan ja terveydestään	- Avustukset ja muut tuet järjestöille (myös palvelutuotanto) - Yhdistys- ja asukastilaisuudet - Yhteistyötahojen koollekutsuminen (mm. liikunta); tavoitteena koota selkeästi yhteen tarjolla olevat palvelut	- avustusten määrä - järjestetyt tilaisuudet - yhteistyöryhmät	osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	- Senioreiden digikinkerit	- osallistujamäärät - kokemus hyödyllisyydestä	osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue
Sähköiset palvelualustat	- pajathamalaiset.fi – palvelu järjestöille - vapaaehtoistyö.fi – palvelualusta - lahti.fi / nastola.fi – tietoa tarjolla keskitetysti	- kirjautuneiden järjestöjen määrä - vapaaehtoistoimijoiden määrä - sivustojen kävijämäärät	osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue
Monitoimikeskus Takataskun työpatjatyönä tuotetut palvelut ikäihmisille	- Edulliset hinnat - Matalan kynnyksen palvelut - Lounas- ja kahvilapalvelut - Kohtaamispaikka - Digipalvelut - Liikunta- ja virikeryhmät - Tapahtumat, juhlat - Retket - www.takatasku.net	- Osallistujamäärät - Asiakaskyselyt	Monitoimikeskus Takatasku
Palvelutori tarjoaa hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden alustan	- tapahtumat, esittelyt - palvelut - pop-up –tilaisuudet - ohjaus ja neuvonta - Ikääntyneiden asiakasohjaus palvelutorilla (korjattu 1/20)	- tapahtumien ja tilaisuuksien määrä	osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue

6. Vanhusneuvoston linjauksia ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Vanhusneuvosto toteaa kannanottonaan Lahden ikääntyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelman laatimiseen seuraavaa: Toimenpideohjelmassa tulee selkeästi yksilöidä toimintavastuutahot ja viestiä niistä asukkaille avoimesti, aktiivisesti ja eri välineitä käyttäen. Vanhusväestölle perinteinen paperi-esite tai -tiedote on vielä perusteltu tiedonsaantiväylä sähköisten rinnalla.

Vastuutahoksi vanhusneuvosto on linjannut Lahden kaupungin, jonka vastuu keskittyy rahoituksen varmistamiseen ja palvelujen laadun tarkkailuun sekä määrien kohdentamiseen. Vanhusneuvoston vastuutehtävänä on vanhusväestön edunvalvonta, palveluiden saatavuuden seuranta sekä kuunnella ikäryhmän kokemuksia ja tunteita.

Vanhusneuvoston näkemyksen mukaan toimenpideohjelmassa tulee huomioida erityisesti alla mainitut tavoitteet ja edistää esitettyjen toimenpiteiden ja mittareiden toteutumista.

Keskeiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Vastuutahot
Teknologia ja sähköiset palvelut täydentävät ja korvaavat palvelukokonaisuutta	Digiosaamisen lisääminen ja digiturvallisuuden kehittäminen sekä palveluiden sisällä, että käyttäjien osaamisena	digikurssien osallistujat palveluiden käyttö	kirjasto Wellamo -opisto kaupungin palveluista vastaavat ja järjestelmiä hankkivat
Vanhusten hyvinvoinnin kokonaisvaltaisen seurannan järjestäminen	Ikäryhmittäin tehtävät kartoitukset vanhusneuvola vanhusasiamies	asiakasmäärät raskaiden palveluiden määrä	PHHYKY kaupunki (rahoitus ja edunvalvonta) vanhusneuvosto
Ennalta ehkäisevä ja etsivä vanhustyö	Omaishoitajien harrastusvapaan lisäys Yhdistysten toiminnan tukeminen ja kokoonmistilojen tarjonta ja kohtuulliset vuokrat	käytetyt harrastusvapaat vs. säästetyt laitospäivät Yhdistysten toimintakyvyn seuranta Akuutin vanhuspolin kävijämäärät, kun yksinäisyys ei vie enää sairaalaan	PHHYKY Tiloja hallinnoivat palvelualueet vanhusneuvosto
Yhteisöllisyyden lisäys ja palvelutuotannon uudistus Turvallisuuden- ja osallisuuden vahvistuminen asuinympäristössä	Monimuotoiset uuden ajattelun palvelut : esim. yhteisölliset ruokailut, uudet asumismuodot esim. seniorikorttelit yhteisö- sekä perheasuminen	palvelujen käyttömäärä asukkaiksi hakevien määrä	kolmassektori kaupunki, kaavoitus elinkeinopalvelut (asuntomessut) vanhusneuvosto
Saattohoidon laatu ja kotihoidon ja -sairaalan kehittyminen	laadullisesti korkealaatuinen ja saavutettavahoito, kun voimat ovat lopussa. Oman hoitotahdon kunnioitus "missä haluan kuolla" ja omaisten huomioiminen ja omaisten tukeminen saattohoidon jokaisessa vaiheessa	asiakaskokemus omaisten kokemukset	PHHYKY kaupunki vanhusneuvosto

7. Yhteenveto

Ikääntyvän väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on laaja-alainen tehtävä, mikä edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä – hyvinvointityötä tehdään monialaisesti yhtenä kokonaisuutena.

Hyvinvointityötä tehdään perustöissä ja monialaisissa verkostoissa sekä yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös maakunnallisesti Päijät-Hämeen muiden kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä osallistumismahdollisuuksien käytäntöjen kehittämiseksi. Väestön ikääntyessä kuntien hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen toimet korostuvat entisestään ja kuntalaisten osallisuutta tulee vahvistaa.

Valtaosa ikäihmisistä asuu omissa kodeissaan ilman säännöllisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Sosiaali- ja terveystenon kasvu hillitsemiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet tulee kohdentaa ennaltaehkäisevästi siten, että raskailta ja kalliilta palveluilta voidaan välttää.

Kunnissa tehtävä kaavoitus ja asumisen kehittäminen on olennainen osa muodostettaessa turvallisia ja yhteisöllisiä asumisympäristöjä. Ikääntyneiden palvelujen näkökulmasta asumisen ja asuinalueiden ja siellä tuotettavien palvelujen merkitys korostuu. Ennakoivien palvelujen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen kehittäminen edellyttää kuntien ja kuntayhtymän välistä laaja-alaista yhteistyötä.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä kirjasto- ja tietopalvelut tarjoavat ikäihmisille kohdennettuja palveluja ja aineistoja edistäen ikäihmisten hyvinvointia ja osallisuutta. Digiosaaminen nähdään erityisen tärkeänä osa-alueena hyvinvointi- ja osallisuustyössä. Digiosaamisen kautta vahvistetaan seniorikaupunkilaisten osallisuutta ja mahdollistetaan etäpalvelujen käyttö - digitaalinen yhteisöllisyys ennaltaehkäisee yksinäisyyttä ja lisää hyvinvointia.

Tulevaisuudessa 3. sektorin rooli ja vapaaehtoistoiminnan merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja osallistumismahdollisuuksien tarjoamisessa korostuu entisestään. Yhdistysten toimintaedellytysten varmistaminen onkin yksi kunnan tärkeistä hyvinvointitehtävistä. Joustava tilojen tarjoaminen, säännöllinen yhteistyö, avustukset ja sovitut yhteistyökäytännöt ovat avaintekijöitä toimivalle yhteistyölle ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi.

Ikääntyvä väestö on myös voimavara. Ikääntyvällä väestöllä on jo nyt ja lähitulevaisuudessa entistä monipuolisempi ja laajempi koulutustausta, mitä tämän hetken yli 75-vuotiaalla väestöllä keskimäärin. Eläköityvässä ja jo eläkkeelle jäävässä ikäryhmässä on paljon käytettävissä olevaa potentiaalia, jota tällä hetkellä ei vielä osata riittävästi huomioida. Heillä on myös toisenlainen kyky ja tieto huolehtia itsestään ja hyvinvoinnistaan. Kuntalaisten oma vastuu hyvinvoinnista ja terveyden edistämisestä on jatkossa yhä tärkeämpää.

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (Kuntalaki 1 §). Tämä kuntalain kohta merkitsee sitä, että kaikki Lahden kaupungin organisaatiossa tehtävä työ edistää eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvointia riippumatta siitä, millä palvelu- tai vastuualueella työtä tehdään.